

LABORATORNÍ LISTY

č. 5/2022

Vážené kolegyně a kolegové,

v dnešním čísle laboratorních listů Vám přinášíme podrobnější informace o vaskulitidách. Příjemné čtení.

VASKULITIDY

Vaskulitidy představují různorodou skupinu onemocnění, při kterých dochází k zánětu cév. Stěny cév jsou postiženy zánětlivou infiltrací, v některých případech může dojít až k nekróze cévy. Často se jedná o choroby závažné i život ohrožující.

Vaskulitidy mohou být primární (idiopatické), kde nemůžeme určit příčinu vzniku onemocnění, a sekundární, která doprovázejí jiná onemocnění.

Primární vaskulitidy

Přesná příčina vzniku primárních vaskulitid není známa, nicméně u některých vaskulitid můžeme nalézt změny jak v klinickém obraze, tak i v laboratorním nálezu, ze kterých můžeme usuzovat, že se jedná o vaskulitidu.

Sekundární vaskulitidy

Jedná se o autoimunitní, alergická onemocnění, ev. vaskulitidy vyskytující se u nádorových onemocněních.

Klinické projevy vaskulitid

Z klinických projevů často dominují únava, subfebrilie, bolesti hlavy, záněty DC, epistaxe, postižení CNS, vč. paréz, gastrointestinální potíže, někdy doprovázené krvácením do GIT, záněty kůže a sliznic, artralgie a artritidy.

Klinické projevy často imitují infekční choroby, což značně komplikuje a oddaluje správnou klinickou diagnózu a cílenou léčbu. Lékaři se většinou zaměří nejprve na průkaz infekčního agens – bakteriálního, ev. virového původu a teprve po opakovaném negativním laboratorním nálezu začnou uvažovat o systémovém autoimunitním onemocnění.

U všech vaskulitid bývá často zvýšená sedimentace a CRP. Diagnóza vaskulitidy by měla být potvrzena nálezem RTG a histologií.

Podle velikosti postižené cévy, rozlišujeme vaskulitidy na:

- **aortitis** – zánět aorty
- **arteritis** – zánět středních a malých tepen
- **arteriolitis** – zánět arteriol
- **vasculitis** – zánět arteriol, kapilár a venul
- **phlebitis** – zánět žil.

Aortitis – příčinou zánětu aorty, aortitis bývá většinou autoimunitní vaskulitida.

- Hortonova obrovsko buněčná arteritida
- Takayasuova arteritida
- Polymyalgia rheumatica

Lab In
Institut laboratorní
medicíny

ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Cytologická laboratoř Dobřany s. r. o.
Žižkova 528, 334 41 Dobřany
Foniatric, ORL, sluchadla s. r. o.
Husova 2796, 438 01 Žatec
HEMACENTRUM s. r. o.
Blahoslavova 18/5, 360 01 Karlovy Vary
HematoCentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary

Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz

- Revmatoidní artritida
- Systémový lupus erythematoses
- Systémová sklerodermie
- Dětská dermatomyositida
- Polékové vaskulitidy

V některých případech bývá postižení inf. etiologie – např. syfilis. Onemocnění může také mít souvislost s přítomností nádoru.

Arteritis – postižení velkých cév

- Temporální arteritis
- Takayasuova arteritis

Cévy středního kalibru

- Polyarteritis nodosa
- Kawasakiho syndrom

Cévy malého kalibru

- Wegenerova granulomatóza
- Mikroskopická polyangiitis
- Churgův-Straussově syndrom
- Henochova-Schönleinova purpura
- Kryoglobulinemická vaskulitis
- Kožní leukocytoklastická angiitis

Podle mechanismu patogeneze se vaskulitidy dělí na:

- **Imunokomplexové**

Imunokomplexy se ukládají ve stěně cév a aktivují komplement. Chemotaktické složky komplementu (C3a, C5a) přilákají neutrofile, které zde uvolní lyzozomální enzymy. Tyto enzymy následně způsobí nekrózu cévní stěny.

- **Autoprotilátkové**

Autoprotilátky proti lyzozomálním enzymům neutrofilů (ANCA – Anti Neutrophil Cytoplasmic Antibodies). ANCA protilátky jsou důležitým diagnostickým markerem a pravděpodobně rovněž hrají významnou roli v patogenezi onemocnění. Stimulují neutrofile k produkci kyslíkových radikálů a sekreci lyzozomálních enzymů, které vedou k poškození okolní tkáň – tzv. pauciimunní typ reakce (bez imunokomplexů).

ANCA protilátky se vyskytují u těchto primárních vaskulitid: Wegenerovy granulomatózy, mikroskopické polyangitis a u syndromu Church-Straussově aj.

- **Alergické**

Mechanismy systémového zánětlivého postižení se mohou vyskytovat jak u primárních, tak i u sekundárních vaskulitid a to např. u systémových chorob pojiva (systémový lupus erythematoses, revmatoidní arthritida aj.), u alergických reakcí na antigeny bakteriální a virové a na některé léky (antibiotika) např. Henochova-Schönleinova purpura – obvykle postihuje děti a mladistvé po prodělané infekci horních cest dýchacích, postihuje kůži, ledviny, GIT, klouby.

Vaskulitidy představují významnou skupinu onemocnění s obtížnou diagnostikou, s rozdílnou závažností klinických projevů u jednotlivých pacientů. Lékař by měl pacienty posuzovat individuálně, s přihlédnutím k věku pacienta, životnímu stylu, stresovému zatížení a dědičnosti.

**Institut laboratorní
medicíny**

ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Cytologická laboratoř Dobřany s. r. o.
Žižkova 528, 334 41 Dobřany
Foniatrie, ORL, sluchadla s. r. o.
Husova 2796, 438 01 Žatec
HEMACENTRUM s. r. o.
Blahoslavova 18/5, 360 01 Karlovy Vary
HematoCentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary

Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz